

Sygn. akt: IV Ca 366/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – SSO Małgorzata Szeromska

Sędziowie SO Małgorzata Michalska

SO Renata Wanecka (spr.)

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie 19 lipca 2017 r. w P.

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w B.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.

o zwolnienie od egzekucji

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Ciechanowie z 21 lutego 2017 r.

sygn. akt I C 1241/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach II i III i nie obciąża (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. kosztami procesu;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. nie obciąża (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. kosztami zastępstwa prawnego za II instancję.

Sygn. akt IV Ca 366/17

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. wniosła 8 lipca 2015 r. (data stempla operatora pocztowego) pozew przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K., żądając zwolnienia spod egzekucji dziesięciu automatów do gry, zajętych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W. w sprawie Km 903/15. Ostatecznie powód domagał się zwolnienia spod egzekucji dziesięciu automatów do gry, ewentualnie zwolnienia spod egzekucji sumy pieniężnej uzyskanej ze sprzedaży tych automatów w sprawie Km 903/15 tj. kwoty 37.500 zł.

Pozwany wnosił o umorzenie postępowania w trybie art. 355 kpc i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z 21 lutego 2017r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie oddalił powództwo (punkt I); zasądził od (...) spółki z o.o. w B. na rzecz (...) spółki z o.o. w K. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II); nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa od powoda kwotę 2.500 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu (punkt III).

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W. prowadzi w sprawie Km 903/15 postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela (...) spółki z o.o. w K. przeciwko dłużnikowi (...) spółce z o.o. w B. o świadczenie pieniężne. Komornik dokonał zajęcia ruchomości w postaci dziesięciu sztuk automatów do gry: H. (...) nr (...); H. (...) nr (...); H. (...) nr (...); H. (...) nr (...); H. (...) nr (...); H. (...) nr (...); (...) nr (...); (...) G. nr (...); H. (...) nr (...); H. (...) nr (...), każdy o wartości 5.000 zł.

O zajęciu ruchomości komornik sądowy zawiadomił dłużnika pismami z 22 maja 2015 r. i z 1 czerwca 2015 r., wzywając go jednocześnie do wskazania w terminie 7 dni danych osób trzecich, których prawa zostały naruszone w wyniku zajęcia ruchomości.

Komornik Sądowy M. W. termin licytacji zajętych automatów do gry wyznaczył na 8 lipca 2015 r. Odpis obwieszczenia o licytacji dłużnik otrzymał 11 czerwca 2015 r.

Pismami z 8 czerwca 2015 r., doręczonym komornikowi 11 czerwca 2015r. i z 15 czerwca 2015r., doręczonym komornikowi sądowemu 18 czerwca 2015r., dłużnik zawiadomił, że zajęte w sprawie Km 903/15 automaty do gry, stanowią własność (...) spółki z o.o. w B., która nabyła je w drodze licytacji publicznej w sprawie Km 2257/12, prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bielsku – Białej T. W..

Komornik Sądowy M. W. zawiadomił (...) spółkę z o.o. w B. o zajęciu automatów do gry, pouczając jednocześnie o możliwości złożenia w terminie miesiąca od dowiedzenia się o zajęciu powództwa o zwolnienie rzeczy od zajęcia w trybie art. 841 kpc oraz o wyznaczeniu terminu licytacji na 8 lipca 2015 r. Powód otrzymał zawiadomienie 24 czerwca 2015 r.

8 lipca 2015 r. odbyła się licytacja dziesięciu sztuk automatów do gry, zajętych przez komornika sądowego w sprawie Km 903/15. Nabyła je (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B., każdy za cenę 3.750 zł tj. łącznie za 37.500 zł.

W dniu 10 lipca 2015 r. Komornik M. W. przekazał wierzycielowi w sprawie Km 903/15, tj. (...) spółce z o.o. w K. kwotę 26.482,37 zł, pochodzącą ze sprzedaży automatów do gry oraz odprowadził podatek VAT od sprzedaży ruchomości.

Prawomocnym postanowieniem z 12 kwietnia 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 903/15 na wniosek wierzyciela w trybie art. 825 pkt 1 kpc.

Dokonując oceny prawnej, Sąd I instancji wskazał, że podstawą wytoczonego przez (...) spółkę z o.o. w B. powództwa jest art. 841 § 1 kpc. Zgodnie z tym przepisem, osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Sąd podniósł, że niewątpliwie, w toku postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 903/15 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W. doszło 8 lipca 2015 r. do sprzedaży licytacyjnej dziesięciu automatów do gry, stanowiących przedmiot niniejszego postępowania.

Z korespondencji (...) spółki z o.o. w B., adresowanej do Komornika M. W., datowanej na 8 czerwca 2015 r., wynika, że już 11 czerwca 2015 r. powód wiedział o zajęciu rzeczy. Mimo to (...) spółka z o.o. w B. dopiero 8 lipca 2015 r. wytoczyła powództwo o zwolnienie ruchomości spod egzekucji. Do sądu pozew wpłynął 13 lipca 2015 r., a zatem już po sprzedaży ruchomości przez komornika na licytacji 8 lipca 2015 r.

Sąd I instancji podkreślił, że nie można żądać zwolnienia spod egzekucji rzeczy, która w toku postępowania licytacyjnego została już sprzedana. Powództwo oparte na art. 841 § 1 kpc, ma na celu wyjęcie spod egzekucji, a więc zapobieżenie możliwości zaspokojenia się wierzyciela. Staje się zatem bezprzedmiotowe po jego zaspokojeniu. Od tej

chwili osoba trzecia może jedynie żądać naprawienia szkody wywołanej przeprowadzeniem egzekucji z przedmiotu, do którego miała prawo. Rozstrzygnięcie tego rodzaju żądań nie jest jednak dopuszczalne w sprawie z powództwa o zwolnienie od egzekucji z uwagi na treść art. 321 § 1 kpc.

W związku z tym Sąd Rejonowy oddalił powództwo o zwolnienie spod egzekucji dziesięciu automatów do gry sprzedanych 8 lipca 2015 r. w sprawie Km 903/15 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W..

Sąd I instancji podzielił pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z 24 października 2007 r. w sprawie IV CSK 271/07, że w sprawie o zwolnienie zajętej rzeczy ruchomej od egzekucji powód może – po dokonaniu przez komornika sprzedaży tej rzeczy – zmienić roszczenie na żądanie zwolnienia od egzekucji kwoty pieniężnej uzyskanej ze sprzedaży. Oznacza to, że po sprzedaniu przez komornika zajętej rzeczy ruchomej powód, z zachowaniem miesięcznego terminu z art. 841 § 3 kpc, może – aż do przekazania wierzycielowi kwoty uzyskanej ze sprzedaży – żądać wprost zwolnienia tej kwoty od egzekucji albo zmienić pierwotne roszczenie o zwolnienie zajętego przedmiotu na żądanie zwolnienia od egzekucji sumy pieniężnej.

Sąd zwrócił uwagę, że komornik przekazał wierzycielowi pieniądze uzyskane ze sprzedaży automatów do gry w kwocie 26.482,37 zł w dniu 10 lipca 2015 r., uiszczając ponadto podatek VAT od sprzedaży. Działanie to było zgodne z art. 22 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r.), który stanowi, że komornik ma obowiązek w terminie 4 dni przekazać uprawnionemu wyegzekwowane należności, a jeżeli dopuści do opóźnienia, jest obowiązany zapłacić uprawnionemu odsetki od kwot otrzymanych i nierozliczonych w terminie. Zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem, w tych sprawach egzekucyjnych, w których sporządzenie planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji nie jest wymagane, jak w sprawie Km 903/15, czterodniowy termin do przekazania wyegzekwowanych należności trzeba liczyć od dnia uzyskania przez komornika egzekwowanej należności, np. od dnia zapłaty przez nabywcę ceny nabycia licytowanej ruchomości (art. 871 kpc). Dlatego uznał, że Komornik Sądowy M. W. wykonał prawidłowo swoje obowiązki. Przekazanie pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży automatów do gry wierzycielowi nastąpiło przed zgłoszeniem przez powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. roszczenia ewentualnego.

Z tych względów, Sąd uznał, iż żądanie ewentualne również nie podlegało uwzględnieniu.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z art. 98 kpc.

Apelację od wyroku złożyła (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B., zaskarżając go w całości i zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

- art. 841 § 1 kpc i art. 841 § 3 kpc poprzez błędną wykładnię polegającą na:

uznaniu, że powód wytoczył powództwo interwencyjne 8 lipca 2015r., pomimo powzięcia wiadomości o planowanej na tę datę licytacji zajętych ruchomości w sprawie Km 903/15 w sytuacji, gdy fakt ten, jak i wpływ pozwu do Sądu I instancji 13 lipca 2015r., nie miał żadnego znaczenia dla skutecznego wytoczenia powództwa o zwolnienie zajętych ruchomości, do których wyłączne prawo własności przysługiwało powodowi, ponieważ dla oceny zasadności roszczenia wywodzonego przez powoda, było ustalenie, że nastąpiło naruszenie jego praw podmiotowych, jako osoby trzeciej niebędącej stroną właściwego postępowania egzekucyjnego, a powództwo zostało wniesione w przepisanej ustawą terminie jednego miesiąca, od kiedy dowiedział się o zajęciu komorniczym, ale przed prawomocnym zakończeniem postępowania egzekucyjnego,

uznaniu za niezasadne roszczenia ewentualnego powoda o zwolnienie od egzekucji sumy pieniężnej uzyskanej ze sprzedaży ruchomości, z uwagi na zgłoszenie przez powoda przedmiotowego roszczenia po przekazaniu środków pieniężnych uzyskanych ze sprzedaży wierzycielowi w sytuacji, gdy powód powziął informację o dokonaniu sprzedaży zajętych ruchomości dopiero na rozprawie 7 lipca 2016r., stąd w jego usprawiedliwionym przekonaniu wytoczenie powództwa, które nastąpiło w przepisanej ustawą terminie, było jedynym środkiem merytorycznej obrony przed

prowadzeniem egzekucji, który jako osoba trzecia nie był stroną postępowania i nie miał dostępu do akt komorniczych prowadzonej egzekucji, nie miał wiedzy, że ruchomości zostały sprzedane, bowiem protokół sprzedaży ruchomości z 14 lipca 2015r. wraz z fakturą VAT potwierdzającą nabycie ruchomości stanowiących własność powoda, został doręczony dłużnikowi, tj. spółce (...) spółce z o.o.;

- art. 227 kpc w zw. z art. 217 § 3 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc oraz art. 162 kpc wobec potraktowania, jako bezskutecznej inicjatywy powoda poprzez oddalenie zawartego w pozwie z 8 lipca 2015r. wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków J. S. i A. B. oraz przesłuchania w charakterze strony E. G. na okoliczność nabycia przez (...) spółkę z o.o. 31 maja 2014r. w drodze sprzedaży z wolnej ręki prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bielsku – Białej T. W., w ramach postępowania egzekucyjnego przeciwko (...) spółce z o.o. w sprawie Km 2255/12 automatów do gry, będących przedmiotem niniejszego postępowania; poinformowania Komornika przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W. o braku podstaw do zajęcia automatów szczegółowo wskazanych w protokołach zajęcia ruchomości 20 maja 2015r. oraz 29 maja 2015r., naruszenia tym faktem prawa własności, przysługującego wobec zajętych rzeczy spółce (...), nieposiadania po 31 maja 2014r. przez spółkę (...) jakichkolwiek tytułów prawnych wobec zajętych urządzeń, podczas gdy wniosek ten mógł służyć pełnemu zbadaniu okoliczności istotnych z perspektywy rozstrzygnięcia sprawy, a tym samym nieuwzględnienie rzeczzonego środka dowodowego, stanowi naruszenie w/w przepisów postępowania, pomimo że dowód ten nie został powołany dla zwłoki postępowania;

- art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie w przedmiotowej sprawie i obciążenie strony powodowej kosztami procesu w sytuacji, gdy mimo przedstawienia w pozwie dowodów na objęcie egzekucją rzeczy ruchomych, do których wyłączne prawo własności przysługiwało stronie powodowej – oznaczonych w pozwie automatów do gry – pozwany nie uznał powództwa przy pierwszej czynności, ale nadal kwestionował pośrednio w sferze dowodowej prawo powódki do tych ruchomości i przekonaniu powoda o słuszności wytoczonego powództwa, które było jedynym środkiem merytorycznej obrony;

- art. 379 pkt. 5 kpc w zw. z art. 6 kpc poprzez niewypełnienie przez Sąd rozpoznający sprawę w I instancji obowiązku zapewnienia efektywności postępowania, polegającego na tym, że w ramach przyznanych kompetencji, Sąd Rejonowy niezasadnie postanowieniem z 4 września 2015r. stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Cieszynie, a uchylonym przez Sąd Okręgowy w Płocku postanowieniem z 8 kwietnia 2016r., wskutek czego pozew został doręczony stronie przeciwnej dopiero 17 czerwca 2016r., tj. po ukończeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 903/15.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w przeważającej części jest niezasadna.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do najdalej idącego zarzutu naruszenia prawa procesowego, a mianowicie naruszenia art. 379 pkt. 5 kpc. Należy zgodzić się z twierdzeniem apelującego, że Sąd Rejonowy dopuścił się uchybień polegających na błędnym rozdzieleniu żądania dotyczącego zwolnienia od egzekucji dziesięciu automatów do gry, a następnie przekazaniu trzech spraw według właściwości miejscowej do Sądu Rejonowego w Cieszynie, do Sądu Rejonowego w Radomiu i do Sądu Rejonowego w Siedlcach. Nieprawidłowe działanie Sądu I instancji spowodowało wszczęcie postępowań zażaleniowych w każdej z tych spraw, które wprawdzie zakończyły się pomyślnie dla powoda, ale wydłużyły proces o pół roku. Po połączeniu spraw i zmianie powództwa, Sąd niewłaściwie ocenił intencje powoda i ponownie stwierdził swoją niewłaściwość, tym razem rzeczową i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Płocku, który swojej właściwości nie uznał i postanowieniem z 19 października 2016r. przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu

w Ciechanowie, co przyczyniło się do dalszego opóźnienia w rozpoznaniu sprawy o dalsze pół roku. Natomiast odpis pozwu pozwany otrzymał w czerwcu 2016r.

Działanie Sądu Rejonowego było oczywiście nieprawidłowe, niemniej jednak nie można zgodzić się z tezą stawianą w apelacji, iż spowodowało ono pozbawienie powoda możliwości obrony swych praw. (...) spółka z o.o. już 8 czerwca 2015r. wiedziała, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie zajął osiem automatów do gier, stanowiących jej własność. Zatem pozew został złożony w tym zakresie w ostatnim dniu uprawniającym do wystąpienia o zwolnienie od egzekucji, bo 8 lipca 2015r. Co do pozostałych dwóch automatów do gry, ostatnim dniem był 24 lipca 2015r., przy czym już 24 czerwca 2015r. spółka (...) wiedziała, że na 8 lipca 2015r. został wyznaczony termin licytacji. W związku z tym na podjęcie skutecznych czynności, mających na celu zwolnienie od egzekucji ruchomości powód miał w istocie mało czasu, bo niespełna 2 tygodnie (od 24 czerwca 2015r. do 8 lipca 2015r.). Należało wraz z pozwem złożyć wniosek o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 903/15. Gdyby strona powodowa złożyła taki wniosek, a Sąd nie zająłby się jego rozpoznaniem w rozsądnym terminie, skupiając się na kolejnych postanowieniach zmierzających do stwierdzenia swojej niewłaściwości miejscowej lub rzeczowej, wówczas można byłoby rozważać pozbawienie strony powodowej możliwości obrony swych praw. W opisanej sytuacji działania Sądu spowodowały wydłużenie procesu, ale uchybienia te nie prowadzą do stwierdzenia nieważności postępowania.

Sąd I instancji prawidłowo zastosował art. 841 § 1 i 3 kpc w odniesieniu zarówno do powództwa głównego, jak i ewentualnego. W dniu, w którym pozew został nadany na pocztę, tj. 8 lipca 2015r. odbyła się licytacja zajętych przez komornika automatów do gry, natomiast 13 lipca 2015r., kiedy pozew trafił do Sądu Rejonowego w Ciechanowie, zajęte ruchomości były sprzedane. W związku z tym już w tym momencie powództwo o zwolnienie od egzekucji rzeczy było bezprzedmiotowe. Natomiast suma uzyskana ze sprzedaży została przekazana wierzycielowi 10 lipca 2015r., zgodnie z art. 22 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. Zatem i w tym wypadku w dniu, w którym pozew trafił na biuro podawcze Sądu Rejonowego w Ciechanowie, powództwo ewentualne również było bezprzedmiotowe.

Z tych przyczyn, nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 227 kpc w zw. z art. 217 § 3 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc oraz art. 162 kpc. Fakt, że zajęte automaty do gry stanowiły własność (...) spółki z o.o. zostały w wysokim stopniu uprawdopodobnione przy pomocy dokumentu w postaci faktury VAT (...) wystawionej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bielsku Białej T. W.. Kwestia jednoznacznego udowodnienia prawa własności zajętych ruchomości nie była jednak istotna w sytuacji, gdy zarówno wspomniane ruchomości, jak i suma uzyskana z ich sprzedaży, nie znajdowały się już w dyspozycji Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W.. Przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków i dowód z przesłuchania stron nie miały już znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zgodził się natomiast z zarzutem apelującego dotyczącego orzeczenia o kosztach procesu. Zdaniem Sądu II instancji, strona powodowa została postawiona w bardzo trudnej sytuacji, ponieważ jej prawo do skorzystania z powództwa o zwolnienie od egzekucji zostało w tym wypadku ograniczone poprzez bardzo szybkie działanie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W.. (...) spółkę z o.o. o zajęciu automatów do gry, co do których komornik powziął informację, iż mogą nie stanowić własności dłużnika, powinien był rozważyć wyznaczenie terminu licytacji w taki sposób, by osoba trzecia miała realne prawo obrony swych praw poprzez wniesienie powództwa ekscydencyjnego w terminie przewidzianym ustawą, czyli w ciągu 1 miesiąca. Tymczasem, mimo że (...) spółka z o.o. dochowała tego terminu, już w dniu nadania pozwu, zajęte ruchomości zostały zlicytowane, a suma uzyskana z egzekucji przekazana wierzycielowi bezzwłocznie. Mając na uwadze te okoliczności, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że obciążanie strony powodowej obowiązkiem zwrotu kosztów przeciwnikowi procesowemu oraz zwrotu kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa – Sądzie Rejonowego w Ciechanowie byłoby niesłuszne (art. 102 kpc).

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok stosownie do treści art. 386 § 1 kpc.

O kosztach procesu za II instancję Sąd rozstrzygnął również w oparciu o art. 102 kpc, kierując się takimi samymi motywami, jak w przypadku orzeczenia o kosztach procesu przed Sądem Rejonowym.